

DANSKE
REVISORER

FSK*

Seks forslag
til et nyt og
effektivt kvalitets-
kontrollsystem

FSR – danske revisorer forslag til et risikobaseret kontrolsystem

Tilliden til kvaliteten af revisorer arbejder er afgørende for et velfungerende og konkurrencedygtigt erhvervsliv, der skaber arbejdspladser og skatteindtægter til velfærdsamfundet. Det gælder uanset, om der er tale om revision af globale virksomheder med tusindvis af ansatte i mange lande, eller om det drejer sig om det årlige årsregnskab i en enkeltmands virksomhed.

Den offentlige kvalitetskontrol af revisionsvirksomhederne er et vigtigt led i at skabe og fastholde den tillid. Derfor skal kontrollen foregå så effektivt og målrettet som muligt. I dag bruges der desværre rigtigt mange kræfter på at kontrollere revisionsvirksomheder, der allerede har vist, at de har orden i papirerne og styr på egenkontrollen. Udover at kontrolbesøg kan være en stor administrativ og økonomisk belastning for den enkelte revisionsvirksomhed, betyder det, at der er færre ressourcer til at kontrollere de revisionsvirksomheder, hvor risikoen for fejl og mangler er størst. Samtidig er der en skævhed indbygget i kontrolsystemet i dag, hvor der mangler sammenhæng mellem de dokumentationskrav,

som kontrollen stiller til revisoren, og sagernes størrelse og type. Det betyder, at kontrollen ofte bliver omfattende, selv når sagerne er små.

Dertil har vi i dag et tilsyn, hvor enkeltstående forhold uden videre overbringes til Revisornævnet med bøder til følge. I stedet burde kontrollen basere sig mere på vejledning, henstillinger og påtaler, så revisionsvirksomhederne og revisorerne får mulighed for at rette op og forbedre sig, hvilket i sig selv vil have en præventiv virkning.

Med den nuværende model kommer den offentlige kvalitetskontrol til at stille barrierer i vejen for den nødvendige konkurrence mellem revisorerne, så der skabes mere fokus på en effektiv og kvalificeret revision og værdiskabelse inden for revisorerne øvrige kompetenceområder, rådgivning mv., som er til gavn for kunderne og markedet.

FSR – danske revisorer foreslår med dette udspil, at man målretter kontrolindsatsen mod de revisionsvirksomheder, hvor risikoen for fejl og mangler er størst, og hvor fejlene har betydning for tredjemand. Et risikobaseret kontrolsystem vil betyde, at der er flere ressourcer til at opdage alvorlige fejl og mangler, mens revisionsvirksomheder med effektive egenkontrolsystemer kan undgå noget af den belastning, der ligger i at blive kontrolleret jævnligt. Det vil give en bedre og mere effektiv kontrol.

FSR – danske revisorers udspil bygger på seks anbefalinger:

01

En fair og rimelig sanktionering. Et tilsyn som i højere grad benytter sig af mere vejledning og dialog med revisionsvirksomheder, og hvor sanktioner for enkeltstående forhold, og hvor tredjemand ikke lider tab, i højere grad baserer sig på henstillinger og påtaler¹.

05

Ligebehandling af revisionsvirksomhederne. En kontrol hvor krav, omfang og hyppighed af kontrollen af ensartede sager er den samme uanset størrelsen på revisionsvirksomheden.

02

Målret kontrollen, hvor risikoen er størst. En risikobaseret kontrol, som bruger færre kræfter på at kontrollere revisionsvirksomheder, der har styr på sagerne, og som frigiver flere kræfter til at fokusere på de revisionsvirksomheder, hvor risikoen for fejl og mangler er størst.

06

Klarhed i kontrolrapporterne. Mere klarhed i kontrolrapporterne, så man afskaffer afgivelse af kontrollanternes erklæringer, og i stedet får en ensartet rapportering i form af en rapport, der er mere anvendelig i revisionsvirksomhedernes løbende arbejde med at styrke kvaliteten.

03

Gør kontrollen tema-baseret. En temabaseret kontrol, som bruger mindre tid på at undersøge fejl uden betydning for tredjemand, så der bliver flere ressourcer til at gå i dybden med særligt udpegede problemstillinger og fokusområder.

Med de seks anbefalinger vil FSR – danske revisorer gerne invitere alle interesserede parter – politikere, embedsværk, branchen og det øvrige erhvervsliv – til dialog om, hvordan vi indretter kvalitetskontrollen, så den bedst muligt bidrager til at sikre fagligheden og tilliden til branchen.

Jens Otto Damgaard
Formand

04

Øg proportionaliteten i kontrollen. Omfanget af kontrollens dokumentationskrav til revisor bør gøres mere afhængig af, om der er tale om en lille ukompliceret sag eller en stor, kompliceret sag, herunder om forholdene har betydning for offentligheden

Charlotte Jepsen
Adm. direktør

¹”Syv forslag til nyt sanktionsregime” udarbejdet af FSR – danske revisorer. Gennemførelsen af forslagene heri er en afgørende forudsætning for en bedre og mere effektiv kvalitetskontrol.

Udfordringerne i kvalitetskontrollen i dag

Kvalitetskontrollen af revisionsvirksomheder løser i dag en meget vigtig opgave. Den bidrager til, at brugerne af revisorernes arbejde – hvad enten det er erhvervsliv, myndigheder eller investorer – kan have fuld tillid til, at kvaliteten er høj.

Lovgivningen stiller krav om, at revisorerne skal optræde som "offentlighedens tillidsrepræsentanter". Det betyder, at der er revisorernes opgave at reagere, hvis regnskaberne ikke tegner et retvisende billede af en virksomheds finansielle ve og vel. I den forbindelse er det den offentlige kontrols opgave at påpege områder, hvor revisionsvirksomhederne kan forbedre sig. Derfor er det vigtigt, at kontrollen er indstillet på dialog med og vejledning af revisionsvirksomhederne, så de kan tage ved lære, og at der er fokus på de områder, hvor risikoen for fejl og mangler er størst, og hvor konsekvenserne ved fejl og mangler, der ikke opdages i tide, er alvorligst.

Afhængig af størrelsen på de sager, som revisionsvirksomheder arbejder med, er der forskellige krav til detaljeringsgraden og hyppigheden af kvalitetskontrollen. Fremover skal de ca. 13 danske PIE-revisionsvirksomheder og deres revisorer kontrolleres hvert 3. år. Ca. 200 non PIE-revisionsvirksomheder og disses revisorer, som reviderer store virksomheder (såkaldte "klasse C-regnskaber") skal udtages mindst hvert 6. år. De resterende ca. 1200 danske revisionsvirksomheder, som reviderer mindre virksomheder (såkaldte "klasse B-regnskaber") er ikke omfattet af samme hyppighed – som indtil i dag er minimum hvert 6. år – hvorved udvælgelsen af disse revisionsvirksomheder skal ske ud fra en risikobaseret udvælgelse, som kan være længere end seks år.

To slags revisionsvirksomheder: PIE og non PIE

I kvalitetskontrollen skelner man i dag mellem to typer af revisionsvirksomheder eller sager, som revisorerne arbejder med: De såkaldte PIE-sager og non PIE-sager. PIE står for public interest entity og betegner en række virksomheder, der har særlig offentlig interesse for samfundet. Det er bl.a. børsnoterede virksomheder, finansielle virksomheder og forsikringsselskaber.

En PIE-revisionsvirksomhed er en revisionsvirksomhed, der har en eller flere af sådanne virksomheder på kundelisten.

Kvalitetskontrollen med PIE-revisionsvirksomhederne er strammere end for non PIE-revisionsvirksomheder, da disse kontrolleres hvert 3. år, mens alle non PIE-revisionsvirksomheder pt. kontrolleres mindst hvert 6. år.

Forskellen i kontrolintervallerne er begrundet med, at fejl i revisionen af store og samfundskritiske selskaber, som store banker eller børsnoterede virksomheder potentielt har langt større konsekvenser for samfundet, end hvis det drejer sig om mindre virksomheder. Derfor er kontrollen her strengere.

For meget fokus på fejl uden betydning for tredjemand

Selvom der kan være en vis form for risikobaseret sagsudvælgelse på udvalgte fokusområder, betyder de faste tidsintervaller, at der ikke er en egentlig risikobaseret tilgang til kontrollen over for revisionsvirksomhederne. Det betyder, at mange revisorer oplever en kontrol efter ufleksible intervaller og kriterier, selvom det interne kvalitetsarbejde er i top, og den offentlige kontrol i mange år ikke har fundet fejl af særlig betydning. I sådanne tilfælde bør man anvende kontrolressourcerne



mere effektivt. Det kan man gøre ved at lade risikoen for fejl indgå i vurderingen af, hvor ofte disse revisionsvirksomheder skal have kontrol, og – ikke mindst – hvad der skal kontrolleres. I dag udtages forholdsvis mange sager ud til kvalitetskontrol i de mellemstore og større revisionsvirksomheder. Og der tages eksempelvis kun udgangspunkt i meget få sager fra revisionsvirksomhedernes egne omfattende kontroller for at tjekke, om fejl og mangler bliver identificeret og rettet op af revisorerne selv. FSR – danske revisorer foreslår, at der i stedet fokuseres på revisionsvirksomhedernes egenkontrol for at sikre, at revisionsvirksomhederne selv evner at rette op på eventuelle fejl og mangler.

Samtidig er det vores medlemmers oplevelse, at kontrollen mange steder er uhensigtsmæssigt detaljeret. Det gælder f.eks. i enkeltsagskontrollen af mindre virksomheder, hvor der ofte fokuseres på fejl og mangler, som er helt uden betydning over for tredjemand, eksempelvis tilstrækkeligheden af dokumentation.

Kvaliteten af revisors arbejde skal være i top, og ofte er vejledning og dialog med revisionsvirksomhederne om fejl og mangler den mest effektive måde at opnå det på. I tilfælde, hvor der er enkeltstående fejl eller mangler, skal revisionsvirksomheden og revisorerne have mulighed for at rette op på forholdene – eksempelvis ved at kontrollen giver henstillinger eller påtaler, der giver revisionsvirksomheden mulighed for at rette op hurtigt, uden at det giver bøder.

Høje omkostninger

Kvalitetskontrollen er forbundet med høje omkostninger for revisionsvirksomhederne. Selvom kontrollen er bestemt ved lov, er det revisionsvirksomhederne selv, der betaler for kontrollen. Fra 2012-2014 lå prisen for en

kontrol af en non PIE-revisionsvirksomhed, der ikke gav anledning til anmærkninger, på ca. 20.000 kroner. FSR – danske revisorer har kendskab til kvalitetskontroller, der koster 40.000 kroner i revisionsvirksomheder med kun én revisor². For de store PIE-revisionsvirksomheder har priserne ligget i størrelsesordenen 1.5 - 2 mio. kroner. Dertil kommer de mange timer og ressourcer, som revisionsvirksomhederne selv bruger i forbindelse med kontrollen, som nemt kan løbe op i samme størrelsesorden. Og endelig bliver ca. 3.500 godkendte revisorer, som er tilknyttet en revisionsvirksomhed, opkrævet et årligt gebyr fra styrelsen til bl.a. drift af tilsyn og nævn, som p.t. udgør ca. 3.900 kr., svarende til samlet 13.650.000 kr.

Siden de seneste ændringer til revisorloven fra 2008 er kvalitetskontrollens omfang med udvidede fokusområder steget markant i perioden for 2009 og frem til i dag og har samtidig medført mere omfattende kontrolprogrammer med tiden.

Det er vigtigt, at den offentlige kontrol spiller hensigtsmæssigt sammen med den egenkontrol, der i det daglige sikrer høj kvalitet i revisorerne arbejde. Det er desværre ikke altid tilfældet i dag, hvor den offentlige kontrol er underlagt nogle faste og lidt firkantede udvælgelseskriterier.

Kvalitetskontrollen bør reformeres, så kontrollen af revisionsvirksomhederne fokuseres på en risikobaseret udvælgelse af revisionsvirksomheder og sager, hvor risikoen for fejl og mangler er størst. Samtidig bør kontrollen fokusere på de områder, der er mest relevante for samfundet og erhvervslivet, så der ikke bliver fokuseret unødigt på fejl og mangler, som er uden betydning for tredjemand.

² Ifølge et ministersvar fra 2015



Seks anbefalinger til bedre og mere effektiv kontrol

FSR – danske revisorer har udarbejdet seks anbefalinger, der vil bidrage til et mere risikobaseret – og dermed effektivt – system til kvalitetskontrol af revisionsvirksomhederne.

Anbefaling 1: En fair og rimelig sanktionering

I dag træffer Revisortilsynet afgørelser over for revisionsvirksomhederne og revisorerne afhængigt af udfaldet af kvalitetskontrollerne. Hvis der i kvalitetskontrollen er konstateret fejl eller mangler, får det forskellige sanktioner afhængigt af omfanget og typer af fejl eller mangler.

Kvaliteten af revisorens arbejde er vigtigt for tilliden til revisoren. De fejl og mangler der konstateres, er ofte rettet mod revisionen af mindre virksomheder. Og det er med tiden ofte set, at enkeltstående fejl eller mangler indbringes for Revisornævnet uden hensyntagen til, om disse fejl eller mangler har betydning over for tredjemand og omverdenen i øvrigt – og selvom en simpel påtale af fejlen kunne have haft samme virkning som bødestraf. Således er 80 pct. af de samlede indbringelser til Revisornævnet bøder på op til 50.000 kroner, som vedrører enkeltstående forhold eller forhold, hvor tredjemand ikke lider tab.

FSR - danske revisorer har for nylig offentliggjort udspejlet "Syv forslag til nyt sanktionsregime", som tilsammen vil skabe et bedre og mere gennemskueligt sanktions-system. Det vil bane vejen for, at der i kvalitetskontrollen fokuseres mere på revisionsvirksomhedernes egne kontrolsystemer og evnen til at følge op på fejl og mangler.

FSR – danske revisorer anbefaler, at der i den kommende organisering af tilsynet indarbejdes mere vejledning og dialog med revisionsvirksomheder og revisorer.

Ligeledes bør der i højere grad end i dag gøres lejlighed til – f.eks. inden for seks måneder – at rette op på de fejl, der er konstateret, i stedet for at sådanne forhold som i dag overbringes til Revisornævnet med bøder til følge selv for enkeltstående forhold og forhold, hvor tredjemand på ingen måde lider tab. Det vil derfor være nødvendigt, at der i lovgivningen om Revisornævnet laves de fornødne ændringer, så der i vurderingen af de sager der forelægges, bliver lagt vægt på, om tredjemand har lidt skade, og hvorvidt der er tale om enkeltstående forhold.

Revisortilsynets sanktionering i dag:

- Henstilling
- Påtale over for virksomhed og/eller revisorer (8 % af virksomhederne og 9% revisorer)
- Påtale med fornyet kontrol over for virksomhed (6 %)
- Påtale med overbringelse til Revisornævnet over for revisorer (15 %) eller
- Påtale med fornyet kontrol og overbringelse til Revisornævnet over for virksomheder (4 %)

De angivne procenter er fra Revisortilsynets redegørelse for 2013-kontrollen.

Anbefaling 2: Målret kontrollen, hvor risikoen er størst

Risikobaseret kontrol, hvor man målretter kontrollen mod de områder og revisionsvirksomheder, hvor risikoen for fejl og mangler er størst, er afgørende for, at kontrolsystemet kan fungere så effektivt som muligt – og dermed bidrage til den nødvendige tillid til revisionsbranchen. Samtidig kan en risikobaseret kontrol begynde en positiv spiral, hvis revisionsvirksomheder, der selv holder skarp intern justits og klarer sig godt i kvalitetskontrollen, over tid vil få færre kontrolbesøg og dermed lavere omkostninger til kontrol. Dermed får branchen også en økonomisk tilskyndelse til at have styr på kvaliteten.

FSR – danske revisorer anbefaler, at man inddrager en række risikoelementer, når man udvælger de revisionsvirksomheder, der skal kontrolleres. Det kan f.eks. være typer og størrelser af kunder, hvor længe de har været kunder, kompleksiteten i sagerne, resultaterne af revisionsvirksomhedernes egenkontrol og egne reaktioner, antallet af fejl og mangler fra tidligere kontroller. En samlet liste kunne tage udgangspunkt i de eksisterende fokusområder i de gældende retningslinjer, der rum-

mer en række relevante risiko-indikatorer. På den måde er det muligt at tegne et detaljeret billede af, hvor stor risikoen for fejl og mangler er, og dermed hvor det giver mest mening, at man sætter ind med kontrol.

En risikobaseret tilgang til udvælgelse af revisionsvirksomheder

Risikofaktorer kan eksempelvis være:

- Historiske resultater af revisionsvirksomhedernes egenkontroller og egne reaktioner og sanktioner
- Antal konkurssager
- Antal koncernrevisioner
- Antal revisorskifte
- Type af kunder
- Udvikling i brancher med høje risiko-områder

Anbefaling 3: Gør kontrollen temabaseret

I dag styres kvalitetskontrollen af et meget omfattende kontrolprogram. Det betyder for det første, at kontrolbesøgene lægger beslag på store ressourcer i revisionsvirksomhederne, der kontrolleres, og kan tage meget lang tid, og hvor der for de store PIE-revisionsvirksomheder ikke opnås synergieffekt fra kontrollen af deres systemer internationalt. For det andet betyder det, at kontrollanterne er tvunget til at bruge tid på ubetydelige forhold i stedet for at bruge kræfterne der, hvor det giver mest værdi, og hvor det har samfundsmæssig betydning. Derfor er der behov for at indrette kontrollerne mere fleksibelt med temabaseret kontrol både på virksomheds- og sagsniveau.

FSR – danske revisorer anbefaler, at kontrollen overfor alle revisionsvirksomheder gøres mere temabaseret, så der løbende er særligt fokus på forskellige vigtige temaer, i stedet for som i dag den meget omfattende og ineffektive fulde kontrol af revisionsvirksomheden, dens systemer og sager. Det vil give kontrollanterne mulighed for at udøve en mere ensartet og effektiv kontrol, som er mere målrettet, og som giver en større samfundsmæssig gevinst i forhold til formålet med en kontrol. Særligt for kontrollen hos de større PIE-revisionsvirksomhederne foreslår vi, at dette sker løbende hvert år frem for en fuld kontrol hvert 3. år. Det vil gøre kontrollen mere fleksibel og mindre byrdefuld for den virksomhed, der kontrolleres.

Anbefaling 4: Øget proportionalitet i kontrollen

Som kvalitetskontrollen er indrettet i dag, skelnes der kun imellem, om revisionsvirksomheden arbejder med PIE-virksomheder eller ej i forhold til udvælgelse af revisionsvirksomheder til kontrol. Fremover vil hyppigheden for udvælgelsen af revisionsvirksomheder afhænge af, om disse reviderer PIE-virksomheder, store virksomheder (klasse C-regnskaber) eller mindre virksomheder (klasse B-regnskaber). Samtidig skal et bærende princip være proportionalitet i kontrollen. I Danmark udgør revisionsvirksomheder, som primært reviderer mindre virksomheder næsten 80 % af det samlede antal revisionsvirksomheder, og de er ikke omfattet af direktivets krav om udtagelse mindst hvert 6. år. Det er derfor vigtigt, at der indlægges den rette risikobaserede tilgang til udvælgelse af disse revisionsvirksomheder samtidig med, at kontrollen får en fornøden proportional tilgang til kvalitets- og dokumentationskrav.

I større revisionsvirksomheder er det tidligere set, at der udvælges et stort antal sager til kontrol, herunder mindre og større sager uden at der nødvendigvis er indlagt en risikobaseret tilgang til udvælgelsen. Men fordi vi i

Danmark opererer med et fast stort antal stikprøver, medfører det unødvendige ressourcer og omkostninger i forhold til at måle kvaliteten i en revisionsvirksomhed. Uanset at der igennem de seneste år har været konstateret flest fejl og mangler i revision af mindre virksomheder, er det vigtigt, at der i kontrollen af mindre sager sker en øget proportionalitet i forhold til sagernes størrelse og betydning for samfundet. Dette samtidig med, at der bliver mere resonans i forhold til, hvilke typer sager og hvor mange sager der udtages i forhold til at teste og vurdere, hvorvidt revisionsvirksomhedernes systemer anvendes hensigtsmæssigt.

FSR – danske revisorer anbefaler derfor, at både kravene til eksempelvis dokumentation og omfanget i de enkelte sagskontroller justeres i forhold til regnskabsklasserne, så dette sker mere proportionalt i forhold til, hvad der er rimeligt at stille afhængigt af kompleksiteten og omfanget af sagerne. I den forbindelse vil det bl.a. være naturligt at skele til, hvorvidt en revision er pligtig ifølge lovgivningen, eller om den er et tilvalg.

Anbefaling 5: Ligebehandling af revisionsvirksomhederne

Når kontrollen i dag tilrettelægges, sker der en skævvridning mellem PIE-revisionsvirksomheder og de større non PIE-revisionsvirksomheder. Skævvridningen betyder for det første, at samme antal mindre/mellemstore sager kontrolleres i PIE-revisionsvirksomheder hvert 3. år, hvor de i andre større revisionsvirksomheder kontrolleres hvert 6. år. Og med samme antal sager til udvælgelse, vil PIE-revisionsvirksomheder opleve en hyppigere kontrol af disse typer sager, hvilket er en urimelig forskelsbehandling.

Blot fordi en revisionsvirksomhed er en PIE-revisionsvirksomhed, bør det ikke have en særlig konsekvens for antallet og hyppigheden for kontrollen af mindre/mellemstore sager i forhold til andre større revisionsvirksomheder. Den nuværende praksis får den uheldige konsekvens, at konkurrencen mellem PIE-revisionsvirksomheder og andre større revisionsvirksomheder forvrides.

For det andet kan der opleves forskel i behandlingen og tilgangen til de såkaldte non PIE-sager, som ikke kontrolleres af samme typer kontrollanter. Disse sager kontrolleres af myndigheden selv for PIE-revisionsvirksomheder, mens eksterne kontrollanter, som består af praktiserende revisorer, kontrollerer disse sager for de øvrige revisionsvirksomheder.

FSR – danske revisorer anbefaler, at det sikres, at mindre/mellemstore sager (non PIE-sager) kontrolleres efter samme kriterier – uanset hvor mange PIE-sager, som en PIE-revisionsvirksomhed måtte have på kundelisten, netop som det nye direktiv også lægger op til. Dertil anbefaler vi, at der sikres en ensartet behandling af kontrollen af non PIE-sager ved, at kontrol af disse sager bliver foretaget af samme eksterne kontrollanter, som i dag kontrollerer non PIE-revisionsvirksomheder.

Anbefaling 6: Klarhed i kontrolrapporterne

Den nuværende erklæringsform, som kontrollanterne bruger i forbindelse med kvalitetskontrollen i non PIE-revisionsvirksomheder, var oprindeligt møntet på kontrol af revisionsvirksomheden og dens kvalitetsstyringssystem. Den skulle udgøre et grundlag for revisionsvirksomheder til at styrke kvalitetsarbejdet. Med tiden er rapporteringens fokus på enkeltsagerne i revisionsvirksomheden dog steget ganske markant, så de i dag ofte overskygger afrapporteringen af kontrollen af hele revisionsvirksomhedens kvalitetsstyringssystem. Det betyder, at det er blevet sværere at se af kontrolrapporterne, hvad der er generelle læringspunkter for virksomheden, og hvad der er enkeltstående fejl og mangler. Det giver problemer både for Revisortilsynet, der skal sanktionere eventuelle fejl og mangler, og for den kontrollerede revisionsvirksomhed, som får unødvendigt svært ved at uddrage læring af kontrollen og forbedre praksis.

FSR – danske revisorer anbefaler, at rapporteringsformen for non PIE-virksomheder ændres, så det bliver en mindre udgave af den rapportform, der i dag anvendes for PIE-virksomhederne. PIE-rapporteringen åbner muligheder for at give bedre, mere detaljerede, gennemskuelige og værdifulde oplysninger om den udførte kvalitetskontrol, som revisionsvirksomheden reelt vil kunne anvende i kvalitetsarbejdet. Denne rapportform vil også være anvendelig i forhold til offentliggørelse om kvalitetskontrollen med fornødne tilpasninger.





DANSKE
REVISORER

FSR*

FSR – danske revisorer

Kronprinsessegade 8

1306 København K

W www.fsr.dk

T 33 93 91 91